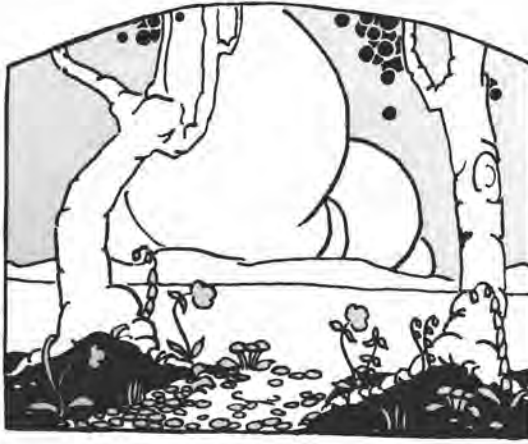

SAMBAND

SAMBAND

. . is a quarterly magazine devoted to old country folklore, tradition, and history. Also historical and biographical sketches from Valdres settlements in America . .

Subscription price
\$1.00 a year.

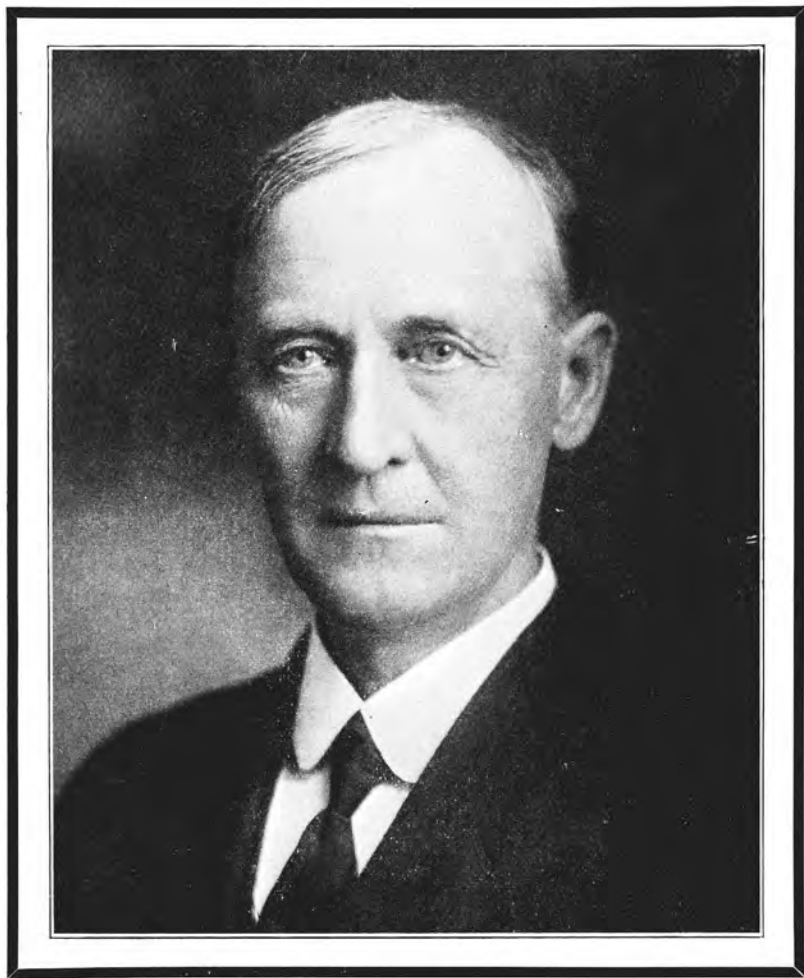
Published by Valdres Samband
at 425-429 South Fourth Street,
Minneapolis, Minnesota

S A M B A N D

Nr. 3

SEPTEMBER 1932

8. Aarg.

Prof. Andrew A. Veblen

Andrew Anderson Veblen

THE demise of Prof. A. A. Veblen removed an illustrious native American of Norse parentage from the ranks of the scholars and educators of the Northwest.

Andrew Anderson Veblen was born eighty-four years ago in Ozaukee county, Wis., of parents who had come from Valdres, Norway, one year before his birth. He received his education at the local common schools, Carleton College, Northfield, Minn., and Johns Hopkins University.

As a professor he spent four years at Luther College, Decorah, Iowa, and 22 years at the state university of Iowa. At the latter school he distinguished himself especially in the lines of mathematics and physics. His work was widely appreciated. Just one proof of this may be mentioned: He was called twice as an electrical consultant for the Chicago world's fair in 1893.

In 1905 he quit teaching, and the balance of his life was spent on a farm near Stillwater, Minn., in Minneapolis, and finally in southern California.

Prof. Veblen was a man of pure and lofty motives, and few are those who realize how much time and energy he put into work that brought him no material returns.

Foremost among his many unselfish endeavors were his efforts in the interest of *Bygdelagsbevegelsen*, a movement which has for its most obvious aim the organization of Americans of Norse extraction into societies representing the different settlements in Norway. The underlying idea is that the gatherings of such societies will make the participants happy by bringing old-country neighbors as well as their descendants together in festive mood. Prof. Veblen and other leaders of the movement claim that it will tend to prove to Norse-Americans that the civilization of the common people of Norway is worthy of admiration, not to say imitation. Prof. Veblen was not the prime mover of this organization, but he was the first president of the first *lag*, "Valdres Samband," and for a period of twenty years he was the leading power in developing his own *lag* and a constant encouragement to those who had charge of the other *lag*, of which there are 42 at the present time. Indeed, so prominent was Prof. Veblen in this movement that his friends love to call him *Bygdelag-ones far*, that is, the father of the movement. To be exact, he was president of "Valdres Samband" from its organization in 1902 to 1920, and of the council of the federation of all the *bygdelag* from 1916 to 1919.

The *bygdelag* movement will some day require an interesting chapter not only in the history of the Norwegians of America, but also in the history of the development of our American nation as a whole. And this

chapter cannot be correct unless the name of Andrew A. Veblen is put foremost among the names of the leaders of the *bygdelag* movement.

Prof. Veblen was an able writer, and for many years he contributed liberally to the press. He handled English and Norwegian with natural ease. At the age of thirty he translated Vogt's Bible History from Norwegian into English. For a period of seven years he edited *Valdres Hel-sing*, a quarterly published in the interest of his own *lag*. His *Valdres Book* is a meritorious work on the subject indicated by its title. The *Veblen Genealogy* is an elaborate piece of work tracing his own ancestry back for twelve generations. Right here it may interest the reader to know that way back the name was written *Vøyle* in Valdres, and the "t" was pronounced almost like the untrilled "r" in English.

The life of Prof. Veblen was both rich and varied; therefore, from a short sketch like this, many important traits must be entirely left out. But a few words should be said about the general character and attitude of such a life: His mind was open to what took place in the world of his day, and he might have made the words of the Roman thinker his own: "Nothing human is alien to me." At different times during his long life he became so intensely interested in different things that one might say that they became hobbies. Mention may be made of such dissimilar things as finger prints as a means of catching criminals, the construction of the Viking ships used one thousand years ago, X-rays, the cathedrals of Scandinavia, etc. And what is still more, he studied his different subjects so thoroughly that he would occasionally lecture on them with the authority of a specialist. It stands to reason that his broadmindedness and devotion to various human endeavors kept him so young—for he certainly remained remarkably youthful in body and mind for a man of his age.

In recognition of his distinguished services as an educator and as the leading promoter of the *bygdelag* movement, King Haakon of Norway conferred upon him the decoration of the Order of St. Olav, First Class.

Prof. Veblen was married twice, and his second wife, formerly Mrs. Elizabeth Anna Ringstad, died in 1925. In his old age he could look with just pride upon his children, all of whom he had by his first wife, *nee* Kirsti Hougen, who died in 1908. One of his sons, Oswald Veblen, for many years a friend of Albert Einstein, the famous German scientist, is professor of mathematics at Princeton University. He is the author of text books which are used extensively. His standing in the world of learning is indicated by the fact that he has been exchange professor at the university of Oxford, England. Miss Gertrude Veblen is librarian of the engineering department at the University of Minnesota. Three other sons survive their father: Alfred, Seattle, Wash.; Harold, Eugene, Ore., and Elling, Summitt, N. J. Three other daughters are living: Mrs. Ralph W. Sims, Agnes Veblen of Los Angeles, and Mrs. Henry G. Walker,

Iowa City, Iowa. Agnes deserves special mention because she devoted herself to the care of her father during the closing years of his life.

Professor Thorstein B. Veblen, a brother of Prof. A. A. Veblen, acquired more than national fame by his book on *The Theory of the Leisure Class*, a standard work on social economy. He held positions at several of our leading universities. He died three years ago. Another brother, John E. Veblen, is living in Los Angeles, Calif. Prof. A. A. Veblen is also survived by three sisters: Mrs. Sigurd Olsen, Minneapolis; Mrs. Hans Hanson of Veblen, S. D., and Mrs. Ole T. Hougen, Nerstrand, Minn.

Prof. A. A. Veblen died Aug. 1, 1932, at Los Angeles, California, and was buried at Stillwater, Minn.

The following communication from Governor Olson of Minnesota was read at the funeral:

State of Minnesota,
Executive Department,
St. Paul, August 5, 1932.

TO THE FAMILY OF THE LATE PROFESSOR A. A. VEBLEN:

It is with a feeling of profound sorrow that the people of Norwegian blood in the Northwest, and in Minnesota especially, heard of the death of Professor Andrew A. Veblen, in Los Angeles, California.

Professor Veblen will be long remembered by the people of his own race as one who did a great work among his compatriots of Norse descent, that they might attain a high cultural position in this country.

A man of fine mental attainments and a scholar of high rank, he played a leading part as an American citizen; but his position among the people of the Norwegian race is unique, in this respect, that, while born in America, he was so intensely Norse, that for years he labored unselfishly and unceasingly to bind them together in cultural pursuits, that they might guard jealously the racial inheritance they brought with them from the Mother Country with benefit both to themselves and to their adopted country.

Professor Veblen is, by common consent, styled the father of "the Bygdelag movement," which has in a great measure instilled into the Norwegian people of the Northwest self-respect and a love of the finer sentiments of life.

The love that Professor Veblen cherished for his fatherland and its great history, exemplified his faith in the Fourth Commandment: "Honor thy father and thy mother."

His name will go down in the history of the state as the president of the association that sponsored the great Norwegian Centennial Celebration in commemoration of the adoption of Norway's great constitution in 1914,

which left an indelible impression upon the hearts of the Norwegian people in America, and which set a fine example for people of other racial affiliations to emulate, for the good of the state.

For these reasons and because of the ties of blood that bind me to the Norwegian people here, I wish to express to his family my high regard for his noble qualities and my admiration for his fine example of citizenship. They must be proud that they descend from, or are related by blood to him who was one of the first citizens of Minnesota.

I am unable to attend Professor Veblen's funeral because of a prior engagement, but I take pleasure in designating as my representative the Honorable Knud Wefald.

Sincerely yours,

FLOYD B. OLSON,
Governor of Minnesota.

*Group at Prof. Veblen's Funeral at Stillwater, Minn.
Part of film by S. O. Olstad, Minneapolis*

Greeting to A. A. Veblen in 1922

*Here towers a man
Who was born in our land,
A knight in the kingdom of learning:
Respected by peers
And a seer among seers,
A scholar of keenest discerning.*

*A man never trod
On America's sod
Who slighted ephemeral notions
More calmly than you,
Our dear Veblen, the true—
You lived above vulgar commotions.*

*You left your bright realm
To take place at the helm
As the guide of the bygdelag movement.
Say, why did you choose
Such a profitless use
Of gifts fit for prouder improvement?*

*The average man
Of the Norrøna clan
You loved in your own lofty manner.
We love you as chief
In your joy, in your grief,
Rejoicing we follow your banner.*

—e.

Fællesraadet hylder den faldne fører

*Beslutning vedtatt av Bygdelagenes Fællesraad i anledning prof.
Veblens død*

DET var med dyp sorg og bedrøvelse vi mottog budskap om forfatteren, foredragsholderen og videnskapsmanden A. A. Veblens død i Los Angeles, Calif., den 1st august 1932.

Vi sender denne resolution som et uttrykk for den agtelse, tillid og paa-skjønnelse den henfarne hadde blandt bygdelagsvenner i Amerika.

Endskjønt prof. Veblen var født og alet i dette land, ivrede han sig med liv og sjæl ind i arbeidet for fædrearevns opretholdelse og bevarelse.

Hans virke var en støtte og et fremstød til stiftelse av bygdelag i Vesterheimen. Han var en moderne Harald Haarfager — paa amerikansk grund.

Valdres Samband — det første bygdelag i Amerika — blev stiftet den 8de september 1901 og prof. Veblen var dette lags første formand. Han var den ledende aand og kloge leder i den mindeværdige folkefest — den norske hundreaarsfest paa Minnesota statsutstillingsgrund, 17de mai 1914. A. A. Veblen tok livlig del i organisationen av Bygdelagenes Fællesraad og blev kaaret som dets første formand, den 17de november 1916.

Naar de største og mægtigste trær i skogen falder, da blir pladsen likesom saa sørgelig tom — tom og forlatt.

Men i norsk-amerikanske annaler vil prof. A. A. Veblen staa som en funklende stjerne — en folkehøvding, som raget hodet høiere end andre — en anfører, som kunde tolke og forplante paa amerikansk grund de ædleste idealer, traditioner og folkelynne som immigranten bragte med fra sagalandets hytter og borge.

Alt vi kan gjøre er — med fattig leilighet — at hædre hans minde og levere hans navn og noble bedrifter til etterkommere — til inspiration for kommende slechter og tider. Hædret og velsignet være hans minde!

For Bygdelagenes Fællesraad,

—THOMAS A. WALBY, *formand*;
EILEV O. BAKKE, *sekretær*.

Valdresstevnet i Benson

DET maa nok være sterke baand som trækker til disse bygdelagsstevner. Det er let at forstaa, naar en hører hvor langt somme kommer, og en skjønner det ved at se over forsamlingen. Til Valdresstevnet i Benson kom der folk fra længst opi Nord Dakota, fra Syd Dakota, Iowa, Wisconsin og Minnesota — kanske fra andre stater og. I vore dage og nu for tiden reiser ikke folk hundreder av mil for ingenting. Det maa være noe som trækker til disse møter. Ogsaa disse otti-aaringer som kommer hundrede mil og mere vidner det samme. Det maa være noe ved disse møter som har et sterkt tak i vore folk. Hvad er det vel?

Programmene? Ja og — nei. Uten at reise saa langt kunde de høre programmer som i mange maater var langt bedre end bygdelagenes; men de har sin egen karakter disse bygdelagsprogrammer. De er farvet av mindenes sol; de er som en frisk luftning fra barn- og ungdomstiden, fra hjembygdens dal, fra den lykkelige periode i ens liv, da sorg var ukjent, hjertet let og hugen full av drømme og store forventninger av livet som smilte en imøte. Intet under at det har sterkt tak i os alle. Det er deilig for en liten stund at bli flyttet tilbake til de tider og steder. Det bringer til stevnet baade otti-aaringen og den som yngre er. At en træffer barnsvenner, skole- og lekekammerater igjen, som en kanske ikke hadde set paa mange, mange aar, det gjør jo ogsaa sit. Mindenes væld bruser indover en, aarene forsvinder, kavet og skuffelsene glemmes. Det er som en varm foryngende strøm flyder gjennom en. Det forklarer hvorfor de gamle, furede ansigter lyser og øinene straalere, naar de kommer ind i bygdelagsstemningen.

En for en

De gamles tal minker. En for en blir de borte fra stevnene. Der kommer en dag da alle de som vokste op derhjemme og som nu bærer bygdelagene her ikke er mere. Da blir der vistnok ikke flere bygdelagsstevner. "Ja, men saa har de da opfyldt sin bestemmelse og gjort sin nytte," sa en. Kanske det, ja. Har de ikke levedygtighet længer, saa dør de, og hadde bygdelagene noen opgave som rak utover den indvandrede slegts levetid, saa maa andre samlag bringe arbeidet videre. Men idet bygdelagene kom og fylde et savn i tusener av liv, saa har denne bevegelse ogsaa sikret sig en stor og betydningsfull plads i det norsk-amerikanske folks historie.

Fra selve stevnet

Fredag formiddag var for registration og "tak for sidst." Eftermiddags-sessionen blev delt mellem forretning og program. Fremmøtet var opimot 300 — forbausende mange for første session at være, og saa økedes forsamlingen utigjennem hele møtet.

Many memories, half faded, in my autumn's sunset glow
 Intermingling with some rough days more than forty years ago
 Now their distant voices whisper, and a merry daylight dream
 Nicely colors my conception of a lovely little stream
 Ending like a veil of water in the valley's verdant soil
 Having a peaceful tale to tell for the ones who strive and toil.
 A murmur and a rhythmic sound brings sweet music to my ears.
 Heavens own blue sky again above the laughing stream appears,
 And MINNEHaha cheers me as in the days of bygone years.

Chicago August 1932

Orav Bohmer

(Dedicated to
 Pastor Marion Shutter,
 Minneapolis)

Foruten den almindelige velkomsttale av byens borgermester, W. X. Jones, og svartale av A. M. Sundheim, var det pastor G. G. Beito fra Terrace, Minn., og senator Peter Sørensen, Toronto, S. Dak., som talte ved denne session. Den første talte grundig og godt om fædrearven. Den anden er politiker og har altsaa øvelse som folketaler. Den poetiske aare, saa almindelig hos valdresene, brøt pludselig frem i beskrivende og humoristiske tilsprang og kast.

Om aftenen blev farvelagte lysbilleder fra Norge fremvist. Det blev besørget av Jacob Stefferud, styrer av Minneapolis-kontoret for Den Norske Amerika Linje. Bygdelagene staar i stor taknemmelighetsgjæld til den inøtekommende og utrættelige Stefferud og den norske linje for al den hygge og underholdning de gir os paa vore stevner. Ogsaa av den grund bør vi bruke den linje naar vi reiser hjem til gamle "mor Norge." Høiskolens musikkorps spilte en række stykker og byens mandskor — The Apollo Club — gav os en række prægtige norske og engelske sanger. Det rikholdige og lange program den kvelden endte med noen originale sanger av Mrs. Ida Marie Axnes-Bech og endel gamle slaatter paa hardangerfele — spillet av J. O. Quale fra St. Paul, Minn. Senere i møtet fik forsamlingen høre ogsaa vor anden spillemand, Jens Nilsen fra Hills, Minn. Han spilte noen gamle vakre "lyarlaatter." Det er en art for sig selv. Det ligger i navnet at de er for at lytte til.

Lørdag blev godt benyttet. Først var der korte taler av prestene H. E. Jørgensen, M. O. Andrews, O. J. Marken og A. H. Hoyme. De to sidste er av valdreset. Saa talte Høn. Knut Knutson, Benson, Minn., om valdrespionerene i de tilstødende distrikter. Talen var baade interessant og av slik historisk værd at den burde bli trykt og opbevart.

Mindfest for Ole H. Fladager

I august dette aar var det hundre aar siden billedhugger Fladager blev født; nævnt som "Valdres' største søn." Ole Henriksen Fladager blev født paa gaarden Fladager i Ulnes, Nordre Aurdal, den 24de august 1832 og døde i Rom den 17de februar 1871.

Det var bibliotekar dr. J. C. M. Hansen som skulde holdt mindetalen; men da sygdom forhindret hans komme, maatte nærværende meddeler ta hans plads. Han gav en kort skildring av denne merkelige begavelse fra den tid han som sytten-aarig gut satte ut i verden med sit nisteskrin i en liten dragkjærre; hans kamp for at vinde frem, og da hans glimrende evner og arbeide hadde slaat igjennem til ære og berømmelse, saa kunstkjendere saa i ham en kommende mæster — en anden Thorvaldsen, saa rykkedes han bort, bare 39 aar gammel. Av de verker han fik fuldført er der ikke mange i Norge. Mest kjendt er busten av historikeren P. A. Munch i Nationalgalleriet i Oslo og døpefonten i Vor Frelses kirke sammesteds. De som har set den vil mindes den knælende engel holdende døpefadet. P.

Billedhugger Fladagers monument paa den protestantiske gravplads i Rom

A. Munch var Fladagers fortrolige ven, og døde i Rom otte aar før Fladager. Begge er lagt til hvile i en vakker cypreslund paa den protestantiske gravplads i Rom. Svenske, danske og norske venner i Rom reiste en marmorstøtte paa Fladagers grav. Indskriften lyder:

Billedhugger Ole Hansen Fladager
født i Valdres, Norge, 24de aug. 1833,
død i Rom 17de februar 1871.

Der er to feil i denne indskrift. Der skulde ikke staa Hansen, men Henriksen, og fødselsaaret skulde være 1832.

Vi kan ikke opta mere spalterum med dette. Vi vil bare føie til følgende:

Det var en for Norge rik og blomstrende tid, Fladager fik leve med i. Henrik Wergelands ildnende taler og skrifter hadde vækket det norske folk. Den nationale bevissthet hos det norske folk brøt igjennem. Den blev næret og retningsbestemt av mænd som Bjørnstjerne Bjørnson, Henrik Ibsen, Jonas Lie og Aasmund Vinje. Alle disse var personlige venner av Fladager. En ny dag var rundet for normænd. Aandslivet grodde som aldrig før. I denne begavede bondegut fra Nordre Aurdal fik ogsaa Valdres være med og lægge lysning over landet.

Tilslut bad taleren om at de av Fladagers slegtninger som maatte være tilstede i forsamlingen vilde reise sig, og følgende stod op: Kunstmaler Arne Berger, Mrs. Ida Marie Axnes-Bech, Thore Belgum og A. M. Sundheim. Kanske der var flere og. Av disse navn ser en at endnu gaar kunstnerbegavelsen i slegten. Saa reiste hele den store forsamling sig og bøiet hodene en liten stund i stille bøn og tak til Gud, alle gavers og begavelsers giver.

Mrs. Julia Salverud-Knutson holdt lørdag eftermiddag et langt, men fængslende foredrag om sin reise gjennom det Hellige Land. Hun paaviste hvorledes Guds spaadomme om landet og folket har gaat i bokstavelig opfyldelse. Verdenskrigen med sine forandringer og omveltninger bragte opfyldelser av spaadomme som før stod der dunkle og uforklarlige. Mrs. Knutson brukte det engelske sprog. Hun er meget veltalende, klar og dramatisk i sin fremstilling, og hele det interessante foredrag var sterkt religiøst.

Alle sessioner blev holdt i den prægtige høiskolesal, som byens skolestyre hadde overlatt stevnet gratis. Saa var det ogsaa med byens Armory hvor banketten blev holdt lørdag aften.

Det var Immanuel menighets kvindeforening, pastor H. E. Jørgensens kald, som forestod serveringen. Om selve middagen var der kun en mening: den var aldeles udmerket. Den katolske prest i byen kjendte nok til at de norske kvinder lager god mat, for han vilde ogsaa faa spise med os.

Der var forresten meget enestaaende ved denne banket — noe andet

end god mat, god tilslutning og godt humør; den trak ikke ut saa langt utover kvelden. Talene som blev holdt var korte og gode, og det var A. M. Sundheim, den avtrædende, og dr. C. M. Roan, den nyvalgte præsident for Valdres Samband, samt pastor H. E. Jørgensen som talte. Kjøgemesteren forestillet for forsamlingen fru Maren Lajord, enken efter Thomas Lajord, i hvis hus bygdelagstanken blev født. Undertegnede var med den gang. Det var i 1898. Næste aar, 1899, blev det første valdresstevne holdt, for 33 aar siden; men det er i sommer 30 aar siden laget "fremtraadte i fuldt organisert skikkelse."

Klokken var kun litt over otte da man var færdig og vel fornøiet. Man ønsket at høre litt mere fra hardangerfele og det fik man.

Under møtet kom telegrafiske hilsninger fra følgende: Hon. Paul J. Kvale, M.C., Washington, D. C.; Nordvestre Valdres Lag ved Sever Sjøine, Minot, N. Dak.; fra Gudbrandsdalslaget ved formand past. M. Casper Johnshoy, og følgende, telegrafert i det norske sprog, kom fra Carl J. Printz, Toronto, Canada:

"Granheim i Vestre Slidre var mit barndomshjem. Doktor Printz, som kanskje mange her kjendte, var min far. Mange land har jeg set siden jeg som ung forlot Valdres, men aldrig noe vakrere. Som norsk konsul for provinsen Ontario sender jeg valdresene min hjerteligste hilsen."

Desuten mundtlig helsing fra Møre og Romsdals Amts Fylkeslag og fra Søndmørelaget ved det formand, P. A. Hustad, samt skriftlig helsing fra Totenlaget ved dets formand, M. Dyste.

Nye embedsmænd for næste aar: Formand, dr. C. M. Roan; viceformand, Helge Høverstad; og sekretær-kasserer, N. A. Kirkeberg. Direktører: Ole Rood, M. A. Weblen, Edwin Odegaard, Olaf Rudi, O. A. Hain og Harry Lunda, alle i Minneapolis, Minn.

A. M. Sundheim, som negtet at motta gjenvalg som formand, blev enstemmig valgt til ærespræsident paa livstid.

En række beslutninger blev vedtat; men dem skal vi ikke plage læserne med; bare nævne at de var til enkeltpersoner og samlag i Benson for storartet imøtekommenhet; til A. M. Sundheim for hans værdifulde og utrættelige arbeide for Valdres Samband og særlig med kvartalskriftet *Samband*; til Jacob Stefferud og Den Norske Amerika Linje for værdifuld støtte; til den norsk-amerikanske presse, hvis velvillige tjeneste har muliggjort bygdelagenes liv og fremgang; svar paa helsing og en hjertelig og taknemmelig helsing til bygdelagenes far — "the grand old man," professor A. A. Veblen i Los Angeles, Calif.

Det var et godt møte. Arbeidskomiteer under møtet og andre gjorde alle sit dertil.

De som i det vakre maaneskin kjørte hjem igjen efter banketten, sat med den behagelige følelse at de hadde hat et foryngelsens bad i lykkelige og glade barndomsminde. Maanen og stjernene paa himmelen var de

samme og lyste som den gang en først saa dem og trodde de var himmelens oplyste vinduer. Men, nu var det ikke apostelhestene eller hesteskys som bar en fremover — nu var det bilen. Hurtig, støt og sikkert rullet den fremover mil efter mil. Paa noen faa timer var gjort en reise saa langt som fra Valdres til Oslo. Livet er rart og interessant, og — allikevel bare begyndelsen.

—HELGE HØVERSTAD, *sekretær*.

En hymne til Valdres

*Prolog ved Valdreskvelden i Kringkastningen den 28de mai 1932
(Offentliggjort i bladet Valdres og oplæst ved stevnet i Benson av
pastor Helge Høverstad)*

VALDRES!

Høgreiste nuter og snødekte fjeld
blaaner mot himlen i sollysets veld;
det skinner i rustningens staalblanke prakt
der trauste de staar paa sin tusenaars vakt
med ispauser spendt om den haardføre propp,
værbitd og herdet fra fot og til topp.
Veldig og vidt,
fagert og fritt,
med fonn og med skavl
langs bergveggens gavl,
med skar og med stup
over nattsvarte djup
ligger derinne jøtnernes heim
hyllt i høgfjellets kaldfriske eim.
Bræ-elven skyter
sig utfor og bryter
i berg og stein.
En enslig rein
staar vår og lyer.
Lysblaa skyer,
lette som flor,
jager mot nord
rundt tagger og tind.
Lenger ind
reiser sig trossig og storslagent flott
jøtnernes stolte og eldgamle slott.
Skarpt raker i været de sylkvasse spir,
isbræen velter sig frampaa og sklir
blaa-grøn og tung over slottshvelvets tak.

Jøtnen derinne gaar kvassøigd og strak,
klirrer med sverdet og slaar paa sitt skjold,
mønstrer sin fylking av jetter og trold
— ti han skal staa klar til et Ragnarokslag
naar Tor kjører fram paa den ytterste dag.

Valdres!

Du ligger og smiler nyflidd og vên
i maidagens sol. Fyldig og ren
jordeimen stiger fra nypløiet muld.
Heggen staar kvitkledd og bugnende full
av blomster som aapnet sig netop idag,
I dalsøkket stryker det søttunge drag
av angen fra vaarblaut mark. Det gror
i hver revne, hver kløft der har jord
til en plante som taper og kjekk
vaaget bø i den ørvesle sprekk,
Alt som har liv,
fra storskog til siv,
fra krypet paa jorden
til fisken i fjorden
fryder sig over den heim det har faatt
og trives saa inderlig velnøgd og godt.
Granskogen duver i vaarvarm bris
og ørøiken siger som sløret dis
op gjennom dalen. Elvene denger
og river i hamrer som stenger,
ilhervelig vildt tar de spendtak og ryk
dundrende ut over fosser og stryk.
Grenderne henger i braabratte lier
helt op til toppen der dvergbjørk og vier
klorer sig fast i den steinete jord.
Men saa bølger fjeldvidden mektig og stor
i mil efter mil hen mot høgfjellets rand.
Naar himlen er tendt i solfaldets brand
ligger den der som et eventyrland
med flammende farver i kveldblanke tjern,
med larmen fra verden uendelig fjern.

Valdres!

Det folk som har delt dine trengsler og kaar
i krig og i fred gjennom tusinde aar,
det folk som er ditt og som tok dig i arv
mot aa dyrke din jord og skøtte ditt tarv

er preget av dig og den lodd som du gir.
 Nøisomme, viljefast kjemper og striv
 disse kvinner og menn. Sin daglige dont
 røkter de trofast i godt som i ondt.
 Her lyser ei baunernes guistregn mot sky,
 her tordner ei larmende kamprop og gny
 — nei, her gaar et fjeldfolk i stilhet og strever
 med jordslitets tegn i de barkedede never.
 Lyse i sindet og gløgge i hodet,
 brendende hete og varme i blodet,
 trofast i alt naar et venskap er gitt
 men hissige nok naar en urett er lidt.
 Godlynte, gjestfrie, lette til skjemt
 og haaggende rappe naar felen er stemt,
 rolige, lugne, med tillid og tro
 og elsk til sin grend der ætten slog bo.
 Litt trodsige ogsaa kanhende — jævel,
 men dette er slektsmerket fra deres fjeld
 naar vinterstorm hylar og snødrevet kryr
 i bitende, tettpakket fresende yr.

Valdres!

Det folk som er ditt og som ferdes derute
 i by og paa land, i baat og paa skute
 gjemte dig inn i sitt hjerte paa ferden
 og ærefuldt bar det ditt navn over verden.
 Fra dig har det hentet sin kraft og sitt mot,
 fra dig tok det med sig den livsfriske rot
 som evnet aa leve selvom der kom
 kvalfulde dage da skreppen var tom.
 Stolt kan du være! Du fostret en skare
 som slog sig igjennem og trodset all fare
 fra ishavets øde langt opunder pol
 til tropernes skarpe og sviende sol.
 Men folket herheime og folker som før
 har knyttet et haand rundt hele vor jord,
 sammen de døier dagenes dyst,
 felles de staar i sorg som i lyst
 og aldrig skal briste det slektskapets baand,
 som preget sig dypt i vort sind, i vor aand;
 med høitidens glans fra heimbygdens grund
 skal vi leve vort liv til sidste stund.

—EINAR HAGANÆS.

Dr. C. M. Roan

VED Valdres Sambands aarsmøte i Benson, Minn., blev de to mest fremskutte stillinger i organisationen besat av nye embedsmænd, som vi herved vil introducere til *Sambands* læsere. Dr. C. M. Roan

Dr. C. M. Roan

blev nominert og enstemmig valgt til præsident. Han hører til andet slegtled av valdreser i Amerika og er en mand i sine bedste aar, fuld av kraft og virkelyst og med en alsidig utvikling som gjør ham godt skikket til at fylde denne stilling paa en ærefuld maate for Valdres Samband.

Dr. Roan blev født i Bergen township, McLeod county, Minnesota, den 26de mai 1878. Hans foreldre var Ole (Roen) Johnson fra Hedalen, Valdres, og Beret Nilsdatter Eggen fra Tolgen. Han vokste op i Todd county, Minnesota, og kom som ung mand til Augsburg College, Minneapolis, hvorfra han graduerte i 1904. Samme aar indgik han i egteskap med Marie Sletten fra Goodhue county. De har seks barn.

I 1908 graduerte han fra den medicinske afdeling ved Minnesotas statsuniversitet og bosatte sig som praktiserende læge i Minneapolis, hvor han har drevet og fremdeles driver virksomhet som læge og kirurg.

Dr. Roan er interessert i mange gjøremaal. I 1916 var han med og stiftet Ebenezer Gamlehjemsforening i Minneapolis, og han er fremdeles medlem av styret. Likeledes er han medlem av styret og sekretær for Lutheran Brotherhood Assuranceselskap. I en længere tid har han været medlem av styret for Union City Mission i Minneapolis, en institution der ved Medicine Lake farm og i byens centrum varetar arbeidet for hjemløse mænd. Desuten indehar han to officielle stillinger i Minneapolis bystyre som medlem av Board of Public Welfare og City Charter Commission.

Dr. Roan er medlem av flere medicinske grupper, deriblandt The American Medical Association og The American College of Surgeons. Han er medlem av St. Lukas menighet, av det norsk-amerikanske historieselskap og Minnesota historiske selskap og av Norumbega loge, Sønner av Norge, samt av Minneapolis Athletic Club. Fornylig blev han indvalgt som medlem av den Norsk-Danske Presseforening. Et par private forretningsforetagender optar ogsaa hans interesse.

Han sysler ogsaa en hel del med literært arbeide. For flere aar siden utgav han en norsk lægebok med titelen *Sygdom, Sundhet og Velvære*. Nok en norsk bok fulgte efter, nemlig *Paa tur hit og dit*, skildringer fra reiselivet i Amerika og Europa. I 1930 skrev han en bok *Home, Church and Sex*, der blev utgit i New York. Fortiden stræver han med fullførelsen av et manuskript der handler om hans forældres utvandring fra Norge og deres samtidige i nybygget herover. Dette verk vil bli utgit baade paa norsk og engelsk og lover at bli egte virkelighetsbilleder fra nybyggertiden. Dr. Roan er en av de forholdsvis faa som bruker norsk og engelsk med samme lethed, og han optrær ofte som foredragsholder.

—A. M. S.

N. A. Kirkeberg

Nils Aal Kirkeberg stammer paa farssiden fra en gammel og velkjendt bondeslegt i Sør-Aurdal i Valdres. Hans far, Torgrim, er barnefødt paa gaarden Kirkeberg og er brorsøn til avdøde pastor O. L. Kirkeberg, som var en av de første embedsmænd i Valdres Samband. Torgrim var bare en smaagut da hans foreldre solgte Kirkeberg og kjøpte gaarden Lie

i Nordre Land, hvor han vokste op. Han blev gift med Sigrid Colbjørnsen, datter til distriktslæge Colbjørnsen, og har nu i over 30 aar drevet kjøbmandsforretning paa Eidsvold.

N. A. Kirkeberg

N. A. Kirkeberg, som er den næstældste av tre brødr, er født i Brumundalen den 21de januar 1901, men var bare 1 aar gammel da hans foreldre flyttet til Eidsvold, hvor han altsaa er opvokset. Han gjennomgik middelskolen og frekventerte derefter Wang handelsskole i Oslo. Var derefter i et par aar ansat i en trælasterforretning paa Eidsvold, men reiste

saa en tur til England, hvor han opholdt sig en tid ved en skole i London, hovedsagelig for at studere det engelske sprog.

Efter hjemkomsten til Norge var han en kort tid ansat i en bankforretning paa Eidsvold, men høsten 1923 utvandret han til Amerika og bosatte sig i Minneapolis. Her fik han straks ansættelse ved Augsburg Publishing House, hvor han siden har været ansat hele tiden. Han er en meget beskeden ung mand, men ved sin punktlighet, sin jernflid og seige utholdenhet har han arbeidet sig op til chef for hele bokholderiet. Alle utbetalinger maa saaledes godkjendes av ham, og alle traadene til det store og vidtløftige regnskapsmaskineri holder han i sine hænder.

For to aar siden hadde han en længere og vel fortjent ferie, og da glædet han sine forældre med et besøk i Norge. Han var meget tilfreds med norgesturen, men var ogsaa glad over at han hadde en stilling i Amerika at komme tilbake til.

Kirkeberg var ikke tilstede ved valdresstevnet i Benson, men han hadde lovet at hvis han blev valgt til sekretær og kasserer, saa vilde han ikke undslaa sig. Likesom med præsidenten var det ikke manden som søkte stillingen, men stillingen som søkte sin mand. At Kirkeberg ikke kunde overvære stevnet var grundet i at han i den tid hadde en meget vigtig forretning som krævet hans personlige nærvær. Han reiste paa ferie til Hillsboro i Nord Dakota, hvor han den 16de juli blev gift med Ida Ruth Rudrud.

—A. M. S.

Prester av valdresæt i Amerika

XIX

T. J. MOSAKER

Thorsten J. Mosaker blev født i Vang, Valdres, i 1864. Forældrene var John T. Mosaker og Berit (født Hamre). Han gik paa Valdres amtsskole i 1880—1884. Reiste til Amerika i 1886. Her fortsatte han sin skolegang ved høiskolen i Granite Falls, Minn., Willmar Seminary og Augsburg Seminar. Han blev prestevidd i 1901 og betjente menigheter i Fessenden (1901—1902) og Harvey (1902—1906), N. D. Han fik tæring, og i haab om at bli sygdommen kvit i Syden flyttet han i 1906 til Norge, Va., hvor han i omkring to aar betjente stedets norske menighet. Han holdt haabet og modet oppe i det længste, men ut paa vinteren 1907—08 maatte han gi op alt arbeide, og døde den 6te april 1908. O. P. Flatten og hustru tok prestefolkene hjem til sig, saa pastor Mosaker kunde faa god pleie paa sit sidste. Pastor Ryser fra Norfolk, en engelsk luthersk prest, forrettet ved begravelsen. Efter pastor Mosakers død reiste enken tilbake til sine forældre, som bodde ved Twin Valley, Minn.

XX

K. N. RUDIE

Knudt Nilsen Rudie blev født den 24de mars 1867 i Haavi, Østre Slidre, Valdres. Forældrene var Nils Nilsen Rudie og Kari, født Knudsen. Han kom til Amerika i 1882 og drev i flere aar med farming nær Everett, Kansas. Han begyndte at studere ved Augsburg Seminar i 1889 og blev ordinert til prest i 1897. Først betjente han et kald ved Ledgerwood, N. D. Siden virket han som prest ved Sisseton, S. D. (1898—1918). Hans arbeide bar synlige frugter. Han stiftet 6 menigheter og fik bygget 7 kirker i sit kald. Desuten betjente han andre prækepladser. I 1918 mottok han kald fra Argyle, Wis. Her blev det ham dog ikke forundt at virke ret længe.

Pastor Rudie kom av dage paa en ualmindelig, ja næsten enestaaende maate. Her bruker vi *Folkebladets* egne ord: "Glædende sig med dem som sier: Vi vil gaa til Herrens hus, gik han julemorgen under kirkeklokens toner fra prestegaarden til kirken for at forkynde sin menighet "den store glæde." Noen paa venstre siden av gaten tilropte ham et "Glædelig

jul!" — hvilket han vendte sig for at besvare, traadte saa feil og faldt. Han bad om at bli haaret ind i kirken, men slaget var haardere end han tænkte."

Han faldt ikke saa lang han var, men i braayendingen brast noen av de baand som holder indvoldene paa sin plads, og indre forblødning var følgen. Dette skedde julemorgen den 28de december 1919. Han blev i en fart tat til Augustana Hospital i Chicago og blev operert. Men livet lot sig ikke redde, og han døde den 31te december. Han blev begravet den 5te jan. 1920 ved Goodwill lutherske kirke ved Sisseton, S. D. Der var meget stor tilstrømning av folk.

Pastor Rudie blev gift i 1898 med Millie A. Hegge i La Crosse, Wis. De fik 7 barn.

XXI

KRISTOFER DALAGER

De her om en livsskildring av mig eller henvisninger til trykte oplysninger. De vil finde noe i *Prestekalenderen* og i *Legislative Manual*, Minnesota, 1927.

Jeg er født i Vang, Valdres, Norge, den 15de mars 1867 av forældrene gaardbruger Ole Dalager og hustru Ingelev (f. Nordland).

*I Vang i Valdres min vugge stod,
Der randt min barndom saa søtt og stille,
hvor fossen bruste ved fjeldets fot,*

*og fuglen fløitet sin trille.
I disse dale jeg kjendte først
den kundskapstrang som ei alt kan fatte —
en stille længsel, en hunger, tørst
at naa de ukjendte skatte.*

Jeg gjennemgik almueskolen, amtsskolen og Hamar seminarium, hvorfra jeg dimittertes i 1886. Skjønt seminarist holdt jeg ingen skole hjemme. Jeg syntes dalen var altfor trang, og omgangskredsen saa altfor snæver.

*Da fuglesangen i li og vang
tilhøisket: Lev som vi lever,
saa drog jeg bort fra mit fædrehjem,
saag over havet til fjerne strande.
I Vesterheimen jeg naadde frem
til større stæder og lande.*

Jeg kom til Amerika vaaren 1887, holdt skole et par aar og frekventerte saa St. Olaf Seminar og College, Northfield, og derpaa Augsburg

Seminar, Minneapolis, hvorfra jeg graduerte i 1892. Samme aar blev jeg ordinert til prest ved aarsmøtet i Dawson, Minn.

*Her fandt jeg virke, her fik jeg hjem,
her har jeg stridt mine fleste dage.
Og dog som trækfuglen hjem igjen
jeg gjerne vender tilbage.
Jeg elsker Norge fordi det gav
mig med paa veien de mange minder,
Hvis her man sænker mig i min grav,
man dog blandt nordmænd den finder,*

Jeg har været prest i Stephen, Minn., McIntosh, Minn., og Lake Park, Minn. I 1928 var jeg medlem av Minnesotas legislatur, har i en række av aar været sekretær for board of education her i byen og tjente i flere aar som kasserer og formand for Lake Park Barnehem. Jeg har skrevet to bøker: *I Kirken og Jordens Skjød*. Den første er næsten utsolgt; men den sidste har jeg endnu et større oplag av. Den burde læses ikke bare av valdreser, men av alle som kan norsk.

Vedlagte digt er mit seneste produkt. Dersom der ikke er noe i veien, skulde jeg like at faa det trykt i *Samband*.

Ærbødigst,

—KRISTOFER DALAGER.

JUBILANT PATRIOTISM

*There is no place on earth
Dear as the place of birth,
My native land,
Land where my father died,
Here where my mother cried
I willingly abide
By Thy command.*

*The colonies were here,
All to each other dear
Confederates.
In peace and war they stood
Together. Here they would
Create the brotherhood:
United States.*

*When tyrants' heavy hand
With terror ruled our land
The pioneers,
Trusting in what is right,*

*Went thru a bloody fight
And proved that right makes might
To future years.*

*O land of liberty,
Home of the brave and free,
Now as before!
Star-spangled Banner, wave,
Over the true and brave
From cradle to the grave
For evermore!*

—KRISTOFER DALAGER.

Valdreser i Cass county, Minnesota

Av E. J. DAHLY

V

Mrs. Geo. Byersdorfer

OM ikke navnet høres ut til at stamme fra Valdres, saa er dog Mrs. Geo. Byersdorfer en god og ekte valdres. Hun er født den 1ste mai 1886 i Blue Mounds twp., Pope co., Minn., av forældre Syver Hovelson fra Etnedal i Valdres og hustru Anne Hammer fra Namsos i Norge. Clara, som er Mrs. Byersdorfers første navn, blev døpt av avdøde pastor Magnus Koefod i Emmanuel kirke i Pope co., og hun blev konfirmert av pastor Bale i Barsness kirke, ogsaa i Pope co. Da hendes far var død reiste hun om vaaren 1909 til Cass co. og fik sig et "homestead" paa 160 acres. Hun flyttet saa om høsten med sin mor og søskende til sit nuværende hjem og hun hjalp ogsaa sin mor at faa et "homestead" og eget hjem. Den 10de mars 1913 blev Clara Hovelson gift med Geo. Byersdorfer som var hendes nabo og en udmerket mand. Han er en av vore bedste naboer, og en rigtig fremskridsmand. Disse to har arbeidet sig frem til velstand og har et velstelt hjem paa hendes pene "homestead," saa de er nu høiagtede og ærede folk i sit nabolag.

Denne Geo. Byersdorfer er en noksaa underlig mand deri at han vil deres barn skal lære at tale, læse og skrive det norske sprog, og deres tale er ekte valdresmaal, ja endog litt gammeldags valdresdialekt, da deres mor om end født her tillands taler den gamle valdresdialekten udmerket, og de har i hende en god lærer. Byersdorfers har i sit egteskap 4 piker, nemlig Theoline, Martha, Gladys og Georgia. Theoline, den ældste av døtrene, gaar paa høiskolen i Walker og er en flink elev. De andre tre gaar paa publikskolen og er meget flittige barn baade i skolen og i hjemmet.

Baade Mr. og Mrs. Byersdorfer er strævsomme og dygtige arbeidsfolk,

ærlige og vennesele. Mrs. Byersdorfer er kasserer for Leech Lake kvindeforening og har indehat denne stilling i mange aar. Hun har fem brødre som lever, men hendes to søstre og mor er døde.

Sigvart Hovelson

Sigvart Hovelson er en bror av Clara Byersdorfer og er født den 28de mars 1895 i Barsness twp. Han blev døpt av valdrespresten G. G. Beito og kom med sin mor og søskende til Cass co., Minn., den 9de nov. 1909. Efter almindelig skolegang blev han konfirmert av pastor Ellingson i Leech Lake lutherske menighet. Han er en dygtig arbeider og har i de siste aar arbeidet med cement- og murerarbeide og i mellemtiden har han ryddet paa sit land, saa han har nu omtrent 60 acres opdyrket. Han er ikke gift endnu og har saaledes sit hjem hos sin søster. Han har altsaa fire brødr og en søster som lever, og han er en god mand baade i venskap og selskap, og er høit anset i sit nabolag. Alt som fattes ham nu er hus og kjærring, sier han. Mon tro der ikke skulde være en jente som kunde bli kjærring for ham ogsaa, om bare den rette kom fram?

Skogstad hotel og skysstation

Gaarden Skogstad i øvre dalen i Vang med hotel, postaabneri og telefonstation er solgt av Vang Sparebank til Helge Johnson Opdal for kr. 41,000.00. Skogstad Hotel har altid nydt stor anseelse, og flere kunstnere har ofte bodd der i længere tid. Saaledes har landskapsmaleren Eilif Pettersen utført prægtige malerier av gaarden Skogstad og omegn mens han har opholdt sig der.

Samband

Published quarterly by Valdres Samband at 425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.

Subscription price \$1.00 per year in advance.

A. M. SUNDHEIM - - - Editor-in-Chief
HELGE HØVERSTAD - - - Assistant Editor

Send manuscripts and all matters pertaining to the editorial department to one of the editors, 425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.

Cash remittances for subscription, change of address and all matters pertaining to the mailing of *Samband* should be sent to the secretary-treasurer, Rev. Helge Høverstad, 425-429 So. 4th St., Minneapolis, Minn.

Entered at the Post Office at Minneapolis, Minn., as second-class matter.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1927, authorized on July 3, 1918.

VALDRES SAMBAND

Embedsmand og styre 1932-33

C. M. ROAN, formand, 933 Metropolitan Bank Building, Minneapolis, Minn.
HELGE HØVERSTAD, viceformand, 425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.
N. A. KIRKEBERG, sekretær-kasserer, 425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.
M. A. WEBLEN, 600 Temple Court, Minneapolis, Minn.
OLE ROOD, 4016 18th Ave. S., Minneapolis, Minn.
OLAF RUDI, 1500 Washburn Ave. N., Minneapolis, Minn.
EDWIN ODEGAARD, 3128 44th Ave. S., Minneapolis, Minn.
O. A. HAIN, 1227 Washington Ave. S., Minneapolis, Minn.
HARRY LUNDA, 3839 Sheridan Ave. S., Minneapolis, Minn.

Ærespresident

A. M. SUNDHEIM, 425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of *Samband*, published quarterly at Minneapolis, for September 30, 1932, State of Minnesota, County of Hennepin.

Before me, a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared N. A. Kirkeberg, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the *Samband* and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411, Postal Laws and Regulations, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher, Valdres Samband (Society); Editor, A. M. Sundheim; Managing Editor, A. M. Sundheim; Business Manager, N. A. Kirkeberg, all of Minneapolis, Minn.

2. That the owner is Valdres Samband, unincorporated and without stock, of which Dr. C. M. Roan is the president and N. A. Kirkeberg secretary and treasurer.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

[Signed] N. A. KIRKEBERG.

Sworn to and subscribed before me this 27th day of September, 1932. My commission expires December 29th, 1932.

ALFRED ADSEM,

[Seal] Notary Public.

K. G. JONSRUD

Alle som er utvandret fra Nord-Aurdal i de sidste 60 aar vil nok mindes forhenværende kjøbmand og hoteleier K. G. Jonsrud. Han var den ældste indvaaner paa Fagernes og hadde set stedet utvikle sig fra en enkelt eiendom og til hvad det er idag. Selv har han ogsaa i høi grad været medvirkende til stedets opkomst, da han var en sjelden energisk og virksom mand som ved sine mange foretagender har sat sterke spor efter sig. Fra en beskedne begyndelse oparbeidet han en betydelig forretning, omfattende butik, skyssstation og postaaferi, mølle og sagbruk m. m. I det kommunale liv tok han ogsaa betydelig del og var i flere aar medlem av herredsstyret og en tid ogsaa ordfører. Han var født i Voldbu den 23de februar 1842 og døde 90 aar gammel den 13de juli 1932. Begravelsen fandt sted den 20de juli, og der var en stor skare av slekt, naboer og venner som var møtt frem for at vise den trauste Fagernes-pioner den sidste ære. Sogneprest Kjørstad holdt en inderlig og vakker tale ved baaren.

Ny jord diplom er tildelt Ola N. Sæli-braaten og Ola T. Rohøle i Østre Slidre.

Nyt og gammelt fra Valdres

Grosserer O. A. Halls sommerheim i Valdres

Grosserer O. A. Hall maa snart ha opholdt sig et halvt hundrede aar i Oslo, hvor han har sin forretning og sit faste hjem. Men han er fremdeles godt og fordelagtig kjendt i alle valdresbygdene. Det kommer derav at han selv har bevaret sin varme kjærlighet til Valdres og har vedlikeholdt en levende forbindelse med folket i heimbygden. Desuten har han ogsaa i mange aar hat en koselig sommerheim i Valdres, hvor familien med forkjærlighet tilbringer en længere tid hver sommer. Denne sommerheim er beliggende ved Steinsætfjorden i Nord-Etnedal, ret over østaasen fra Fagernes, og den er omgitt av en mægtig og natur-skjøn fjeldverden rundt omkring.

Gjennem alle disse aar i hovedstaden har alt som angik folkets ve og vel i Valdres kunnet gjøre regning paa grosserer Halls varme interesse. Det har han lagt for dagen i sine handlinger langt

mere end i ord og vakre talemaater. Han har ogsaa indlagt meget arbeide for at vedlikeholde interessen for heimbygdene hos de utflyttede valdreser i Oslo. Dette har sin betydning selv idag, men maa ha været av langt større betydning i de dage da der hverken var biler eller jernbane til Valdres. Det var en lang reise den gang, som de fleste ikke kunde unde sig ofte. Nu derimot reiser man mellom Oslo og Valdres paa noen faa timer.

Det er 46 aar siden grosserer Hall var med og startet en forening av utflyttede valdreser i Oslo. Den hette vist *Valdresen*, og bestod ikke av ret mange medlemmer. For saa at gi noen gode hallinger anledning til ogsaa at bli medlemmer blev navnet om et par aar forandret til *Fantullen*. Denne forening maa ansees som det første bygdelaag av utflyttede valdreser som noensinde er stiftet. Ved siden av grosserer Hall er der vist bare en an-

den "charter member" som endnu lever, men baade foreningen og dens ærespræsident, grosserer Hall, er fremdeles i fuld aktivitet. Foruten de regulære møter og festligheter har foreningen hyer sommer en større utflugt for sine medlemmer. Disse utflugter har som regel været til høifjeldshotellene i Valdres eller Hallingdal, men i sommer gik den til Hurdalen, en ensomt beliggende skogbygd, hvor der er et stort, gammelt glasverk som eierne aapnet og pyntet op til samlingssted for de tilreisende gjester, og hvor ogsaa festmiddagen servertes. Der var 9 biler med omtrent 40 personer som drog ut fra Oslo, og deriblandt var ogsaa redaktør G. O. Hovi og stortingsmand Erik Strand fra Fagernes. Grosserer Hall var som sedvanlig lederen for den frivillige transportation og hadde selv stillet to biler til disposition.

Likesom alle andre foretagsomme mænd har ogsaa grosserer Hall hat sin fulde andel av medbør og motbør gjennom

de vekslende tider. Men han sier selv at den største gevinst han har trukket i livets lunefulde lotteri var den gang han blev kjendt med en vakker, ung jente ved navn Emilie Sætrang. Hun var bare 18 aar gammel da hun tillidsfuldt knyttet sin skjæbne til den unge fremadstræbende bondegut fra Valdres. Nu har de været gift i 42 aar, og det er et vakkert træk, naar grossereren betror en fortrolig ven at hans hustru er en ekte perle. Den jernsterke mand faar en ømmere og mildere klang i stemmen, naar han omtaler sin hustru. "Og vakker er hun fremdeles," føier han da gjerne til.

De har i sit egteskap hat 9 barn, hvorav den ældste, en lovende maler, døde i ung alder og nygift. De gjenlevende 8 barn er alle voksne og 4 av sønnene arbeider i farens forretning i Oslo.

Fru Emilie Hall fylgte 60 aar den 21de juli i sommer og blev i den anledning sterkt hyldet av slegt og venner rundt omkring. Bladet *Valdres* skriver i den an-

Et forsamlingshus ved Steinsøtstjorden i Nord-Etnedal, bygget og forært til bygdens kommune av grosserer O. A. Hall. Nærmest foran indgangsdøren staar redaktør G. O. Hovi, fru Emilie Hall og grosserer O. A. Hall.

ledning: "Med en sjelden takt og finfølelse representerer fru Hall sin gode valdresheim enten det er i Oslo eller i Valdres; enten det er i fest eller til hverdags. Hun elsker sin heim og hun deler i fullt maal sin mands store klokkekjærlighet for alt som har med Valdres og valdreser at gjøre. Det er mange som med tak mindes den store gjestfrihet og venlighet som gjennom aarenes løp er utvist i grosserer Halls vakre og stillulde heim i Lyder Sagens gate 19 eller i den solfylte heim nede ved Steinsøtstjorden i Nord-Etnedal. Denne tak har Emilie Hall ikke den mindste del i."

Redaktionen for *Valdres* tilføier derpaa en personlig tak og ærbødig hilsen til fru Emilie Hall i anledning 60-aarsdagen, og den hilsen fremkom selvfølgelig i rette tid. *Samband* kan ikke hamle op med en saadan maskine som redaktionen for *Valdres*, der fabrikerer og spreder sine budskaper tre ganger om uken. Men selv om det blir *post festum*, saa er der en mængde valdreser i Amerika som ogsaa skatter grosserer Hall og frue og gjerne vil sende dem en hilsen og hjertelig tak for alt de har været for vore frænder og sambygdinger i Norge gjennom de svundne aar. Maa aarene som kommer falde lyse og lette!

GAMLEHEIMEN PAA PETERSBORG

Søndag den 14de august blev gamleheimen i Nord-Aurdal høitidelig indvidd, og det blev en sjelden hyggelig, stemningsfull og minderik oplevelse for den store forsamling som var møtt frem. Høitideligheten begunstigedes ogsaa av solskin og varmt veir, saa den offentlige indvielse med de behørigte taler kunde holdes ute paa den rummelige gaardsplads.

Gamleheimskomiteens formand, distriktslæge Tsachsen, ønsket forsamlingen velkommen og gav en grei orientering av det arbeide som er gjort for reising av gamleheimen. Han omtalte utviklingen helt fra den tid da tanken først kom frem

i 1896 og til idag, da man kunde glæde sig ved at ha en heim som ligger koselig og vakkert midt i bygden, nær kirken, og færdig til at ta imot de gamle.

Komiteens hovedkasserer, tandlæge Kjær, ga en detaljert redegjørelse for regnskapet i de aar innsamlingen har foregaat og fremhævet sterkt det offervillige arbeide som fra saa mange hold har været nedlagt for at naa et saa glimrende resultat som nu er tilfældet. Regnskapet var revidert og godkjendt av herredets revisor.

Sogneprest Kjørstad holdt selve indvielsestalen og imellem talene var der salmesang og soloer.

Ordfører Simensen mottok gamleheimen paa legatstyrets vegne og lovet at denne kjærlighetsgave vilde bli omhyggelig vernet om, saa den kunde bli en riktig heim for alle gamle som trenger det.

ELLING GOPLERUD ER DØD

Dette budskap vakte stor vemod baade i heimbygden og her i Amerika, hvor han var en velkjendt og høit anset mand. Han var eier av ættegaarden Goplerud i Hedalen som er en betydelig skoggaard og vistnok den ytterste gaard i Valdres. Mest bekjendt er gaarden blit ved det store arbeide som Elling har nedlagt paa "Vatneberget." Der har han reist Goplerud-slegten en varig mindestein med indhugne navn fra nu og langt bakover i tiden, og ellers en mængde andre rariteter i steinformasjoner som gjør stedet til en saa stor seværdighet, at der ofte blir foretat utflukter dertil fra fjern og nær. Dette "berg" var i de senere aar hans kjæreste eie og han sparte ingen utgifter for at gjøre det mest mulig tiltrækkende.

Elling Goplerud var en vennsæl mand med et varmt hjerte og i mange retninger en original. I sine yngre aar var han en ivrig jæger og friluftsmann som holdt mere av at streife omkring i skog og mark end at grave i en aaker. Han har fældt baade bjørn og elg, men var allike-

vel en varm og inderlig dyreven. Denne foreteelse er dog ikke et særsyn. Mange av verdens dygtigste jægere er ofte de mest utprægede dyrevenner.

Elling Goplerud døde den 11te juni og blev 68 aar gammel. Han var ugift og en forholdsvis velstaaende mand. Ifølge hans testamente skal gaarden med 11,000 maal skog tilfalde den bedst odelsberetigede for en meget billig kjøpesum under forudsætning at gaarden blir tat godt vare paa og forblir i slegstens eie. Hans antikvitetsamling, som var ganske betydelig, skal forbli urørt paa gaarden, og Vatneberget fredes. Til vedlikehold av dette hadde han avsatt 2,000 kroner. Han opprettet ogsaa tre urørlige legater. Rentene av det første av disse skal utdeles i portioner av 50 a 100 kroner som julegaver til fattige som ikke har offentlig understøttelse. Av det andet legat skal rentene anvendes for fattige syke. Av det tredje legat skal rentene kunne brukes av hans avdøde brors barn, og naar den sidste av disse er død skal dette legat gaa op i det første.

ELLING GOPLERUD ER SLUKNET

*Det siste sølegrad paa Hedalsfjell,
den siste fuglesang i sommerkveld —
det hele blir saa tungsint nettop nu, . . .
for ingen elsket det saa varmt som du.*

*Og sorgsamt fier nattens liv i skogen,
og bekken sulrer som i mørkstemt moll.*

—MIKKJEL FØNIIUS.

ELLING GOPLERUD

*Du elska bygd, di ætt, ditt folk.
For fatig kryp du umsut bar,
og var for skogens dyr ein tolk.
No klukkone fraa gamle kyrkjehus,
dei syng din siste song og helsing god,
Og væmodsfullt det tonar med
fraa gamle dal —
med òm fraa fjell, og skogarsus.*

—OLAUS ISLANDSMOEN.

NU ER DET BILLIG AT REISE TIL

NORGE

Direkte paa mindre end
8 dage med

Den Norske Amerikalinje

"Norsk-amerikanernes egen linje"

Lave priser paa Jernbane- og oceanbilletter. Desuten fordelagtig kronkurs. Passagerer blir møtt og hjulpet i Minneapolis, Chicago og New York om ønskes.

**KOM HJEM UNDER DET
NORSKE FLAG MED**

STAVANGERFJORD
eller
BERGENSFJORD
NORGES STOLTHET

Husk at ombord paa disse skibe er der norsk besatning og mandskap, norsk læge, norsk reiseleder, norsk betjening og norsk kost. Reis individuelt eller slut Dem til en av vore vel planlagte og personlig ledete Norges-færder helt fra Minneapolis til Norge!

Jul i Norge
Gled dem der hjemme med
et julebesøk haar.
Bli med
Norsk-amerikanernes
JULEFÆRD
Stavangerfjord . . . 7. dec.

Passagerene reiser med ekstratog fra Minneapolis 5te december under personlig ledelse av **Jacob Stefferud**, chef for Minneapolis-kontoret og helt til Norge av den reisevante fører **Nicolai Slettebak**. Ingen hotelutgifter i New York.

For fuldstændige oplysninger henvend Dem til lokalagenter eller

DEN NORSKE AMERIKALINJE
Minneapolis, 129 S. 3rd St.
Chicago, 75 East Wacker Drive

Goplerud i Hedalen

Office open from 9 A. M. to 5 P. M.
Consultation Hours
11:30-12:30 noon, 2-5 P. M.
Wednesday Eve. 7-8

DR. CARL M. ROAN
PHYSICIAN AND SURGEON

933 Metropolitan Bank Building
Cor. 2nd Ave. and 6th St. So.
Minneapolis, Minn.

Telephone Geneva 7367

Drs. Scheldrup & Petersen's
MEDICAL AND SURGICAL CLINIC

1111 Nicollet Avenue
Minneapolis

Lutheran Brotherhood

(Legal Reserve Life Insurance)

Life Insurance for Lutherans - Special Contracts

Investigate what Lutheran Brotherhood can do for you. It is for YOU!

Membership in Lutheran Brotherhood is a privilege.

Write for information.

HERMAN L. EKERN, President
1200-RR Met. Bank Bldg.

DR. C. M. ROAN, Sec'y
Minneapolis, Minn.

Vær tidlig ute — bestil nu

Jul i Vesterheimen 1932

REDIGERT AV A. M. SUNDHEIM

Norsk-amerikanernes populære julehefte

Foruten fire farvetrykte kunstbilag er der originale illustrationer av saadanne dygtige norske kunstnere som Emil Bioru, Chas. Phil. Hexom, Gurine Nilsen, John Ellingboe og Mrs. Christine Huebscher. Omslaget har et billede av Bethlehem.

Artikler, fortællinger og digt skrevet av:

Biskop Johan Lunde, dr. O. Hallesby, past. D. G. Ristad, senator Henrik Shipstead, N. N. Rønning, Simon Johnson, Dorthea Dahl, Georg Strandvold, Hans Rønnevik, Hans Ash, G. Smedal, Knut Wefald og Wilhelm Pettersen.

Pris \$1.00, portofrit tilsendt

Augsburg Publishing House

425 South Fourth Street

::

Minneapolis, Minn.